

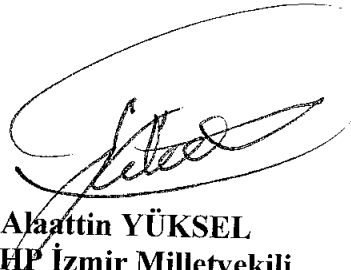

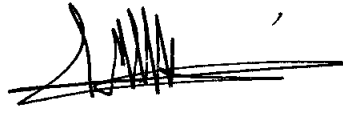
T.C. MİLLÎ
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
12 Temmuz 2013
1097

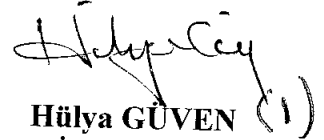
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederiz.

Alaattin YÜKSEL
CHP İzmir Milletvekili

Mustafa MOROĞLU
CHP İzmir Milletvekili

Hülya GÜVEN (1)
CHP İzmir Milletvekili

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
CHP İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- İnsan Haklarını İnceleme - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:		13 Temmuz 2013		E. No: 2/1725
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
12 Temmuz 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV İZM. DAİRESİ BAŞKANLIĞI
12 Temmuz 2013
No : 230314

GENEL GEREKÇE

Yaşam hakkı kutsaldır.

Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2 nci maddesine göre, **“Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur... Hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.”** Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 6 ncı maddesine göre ise, **“Her insan doğuştan yaşama hakkına sahiptir. Bu hak, hukuk tarafından korunur. Hiç kimse yaşama hakkından keyfi olarak yoksun bırakılamaz.”**

Fakat ne yazık ki, ülkemizde güvenlik güçlerinin haksız ve orantısız kuvvet kullandığı veya kanuna aykırı emirleri yerine getirmek suretiyle meydana gelen olaylar nedeniyle her yıl onlarca insan yaşama hakkından yoksun bırakılmakta, yüzlerce insan eşlerini, çocuklarını, anne veya babalarını, kardeşlerini kısacası en yakınlarını güvenlik güçlerinin keyfi ve orantısız şiddeti nedeniyle kaybedebilmektedir.

2007'den bugüne kadar sadece polis şiddeti nedeniyle ölenlerin sayısı 129'a yükselmiştir. Bunun son örneği, Ankara'da Gezi Parkı protestolarında polis kurşunuyla hayatını kaybeden Ethem Sarısülük'tür. Söz konusu protestolar sırasında polisin orantısız ve aşırı kuvvet kullanımı sonucunda 60'ı ağır olmak üzere 7832 kişi yaralanmış, gaz kapsüllerinin hedef alınarak atılması sonucu 11 yurttaş gözünü kaybetmiş, 1 kişinin dalağı alınmıştır. İki kişinin ise hayatı tehlikesi devam etmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında, kanuna aykırı bile olsa barışçıl bir toplantıya güvenlik güçlerinin fiziksel müdahalesi insan hakları ihlali sonucunu doğurmaktadır. Kaldı ki, toplantı ve gösteri özgürlüğü en temel insan haklarından olup, devletin sadece korumakla kalmayıp aynı zamanda etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak gibi pozitif bir yükümlülüğünü de kapsamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2000-2011 yılları arasındaki dönemde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “Yaşam Hakkı” başlıklı 2 nci maddesi ile “İşkence Yasağı” başlıklı 3 üncü maddelerinin esas yönünden ihlal edildiğine ilişkin 64 karar vermiştir. Verilen ihlal kararları sonucunda Türkiye, başvuru sahiplerine 4.573.976 Avro tazminat ödemiştir. Fakat sonuçta devletin güvenlik güçlerinin neden olduğu haksız ve orantısız güç kullanımı nedeniyle ortaya çıkan can kayıplarının, yaralanmaların ve engelli hale gelmelerin hiçbir şekilde telafisi mümkün değildir.

Devletin en başta gelen görevi yurttaşlarının can güvenliğini sağlamak olduğuna göre bizzat kendi güvenlik güçlerinin haksız ve orantısız güç kullanarak ölmelerine yol açtığı kişilerin yakınları ile yaralanan veya engelli hale gelen kişilere karşı yükümlülüklerini kabul etmesi ve yasal düzenlemelerle üstlenmesi gerekir.

Bu doğrultuda, Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla, güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanması nedeniyle yaralandığı, engelli hâle geldiği veya öldüğü tespit edilen kişilere ve yakınlarına nakdi tazminat ve aylık bağlanması, kamuda istihdam olanağı sağlanması, yurtiçinde ücretsiz seyahat, gerektiğinde yurt dışında tedavi, ücretsiz yurt, huzurevi, özel rehabilitasyon ve bakım merkezi hizmetleri gibi hak ve olanaklar tanınması devletin bir an önce üstlenmesi gereken yükümlülüklerdendir.

Türkiye Cumhuriyeti, demokratik bir hukuk devleti olduğuna göre tüm yurttaşların devletin sağladığı olanaklardan eşit bir şekilde faydalanması gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un amacına, güvenlik güçlerinin sadece maruz kaldıkları değil, orantısız güç kullanmak veya kanuna aykırı emirleri yerine getirmek suretiyle neden oldukları ölme, yaralanma ve engelli hale gelme vakaları da eklenmektedir.

MADDE 2- Madde ile, Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un kapsamına, Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanması veya kanuna aykırı emirleri yerine getirmesi nedeniyle yaralandığı, hastalandığı, engelli hâle geldiği veya öldüğü tespit edilen kişiler ve yakınları da eklenmektedir. Böylece bu kişilerin de Kanunun getirdiği nakdi tazminat ve aylık bağlanması gibi haklardan faydalanabilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Madde ile, Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla, güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanması veya kanuna aykırı emirleri yerine getirmesi nedeniyle yaralandığı, hastalandığı, engelli hâle geldiği veya öldüğü tespit edilen kişilerin ve yakınlarının 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun "Yardımlar" başlıklı 21. Maddesinin (c) bendinde yer alan "konut kredisi", (d) bendinde yer alan "yurtiçinde ücretsiz seyahat", (f) bendinde yer alan "yurtdışında tedavi", (g) bendinde yer alan "ücretsiz yurt, huzurevi, özel rehabilitasyon ve bakım merkezi hizmetleri" gibi hak ve olanaklardan faydalanabilmesi amaçlanmıştır.

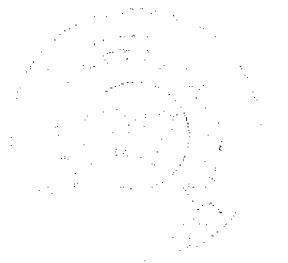
Ayrıca bu durumda olan kişilerden ölenlerin iki yakınına, engelli hale gelip de çalışabilir durumda olanların kendilerine, çalışamayacak durumda olanların ise eş veya çocuklarından birisine, eşi ve çocuğu yoksa kardeşlerinden birisine kamuda istihdam hakkı sağlanmaktadır.

Bu hak ve olanaklardan faydalanabilmeye ilişkin esas ve usullerin düzenleneceği yönetmeliği hazırlama görevi Adalet Bakanlığına verilmiştir.

MADDE 4- Madde ile, bu kanunun yürürlük tarihinden önce yaşanan orantısız güç kullanma veya kanuna aykırı emirlerin yerine getirme olaylarında yaralandıkları, hastalandıkları, engelli hale geldikleri veya öldükleri Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarıyla tespit edilenler de kanun kapsamına alınmaktadır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

NAKDİ TAZMİNAT VE AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan "engelli hale gelmeleri halinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve bu görevlilerin orantısız güç kullanması veya kanuna aykırı emirleri uygulamaları nedeniyle yaralanma, hastalık sonucu ölme veya engelli hale gelmeye maruz kalan kişilere " ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanunun 2 inci maddesine aşağıdaki 1) bendi eklenmiştir.

"1) Yukarıdaki bentlerde sayılanların yaptıkları görevler veya yardımlar sırasında orantısız güç kullanmak veya kanuna aykırı emirleri uygulamak suretiyle, ölmelerine, yaralanmalarına, hastalanmalarına veya engelli hâle gelmelerine neden oldukları Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla tespit edilen kişiler ile bu kişilerin eş, fûru, ana, baba ve kardeşlerini;"

MADDE 3- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1- Bu Kanunun 2 inci maddesinin (1) bendi kapsamında bulunanlar, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21 inci Maddesinin (c), (d), (f) ve (g) bentleri ile Ek 1 inci Maddesindeki hak ve ayrıcalıklardan faydalanırlar.

Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar; Adalet Bakanlığınca üç ay içerisinde çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 4- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 4- Bu Kanunun 2 inci maddesinin (1) bendi kapsamına, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu kanunun yürürlük tarihinden önce verdiği kararlar ile orantısız güç kullanımı veya kanuna aykırı emirlerin uygulanması sonucu yaralandığı, hastalandığı, engelli hale geldiği veya öldüğü tespit edilen kişiler ile bu kişilerin eş, fûru, ana, baba ve kardeşleri de dâhildir. Bu kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki iki yıl içinde Adalet Bakanlığı'na başvuruda bulunarak kanunun tanıdığı haklardan yararlanabilirler."

MADDE 5- Bu Kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

